

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛНА СЛЕДСТВЕНА СЛУЖБА

139

1797 София, бул. „Д-р. Г. М. Димитров“ №42, тел. (02) 982 66 66; факс (02) 982 66 65, e-mail: nsls@nsls.bg, camsted@nsls.bg

Рег. № 2975 Екз. № 1
София, 09.05.11 г.

*Да се
разглеждат
съдебни
Димитров
9.V.2011*

ДО

**КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

С Т А Н О В И Щ Е

на Националната следствена служба по конституционно
дело № 6/2011 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА
КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение от 12.04.2011 г. в закрито заседание по конституционно дело № 6/2011 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на петдесет и осем народни представители от 41-то Народно събрание за установяване на противоконституционност и на несъответствие с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които България е страна на отделни разпоредби от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗИДЗСВ) и Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (ЗИДНПК), като е конституирал като заинтересована страна по делото и Националната следствена служба (НСлС).

В определения от Вас срок НСлС изразява мнение по някои от исканията, а именно:

1. По т. 1 от искането – създаването на специализиран съд не противоречи на чл. 119 от Конституцията на Република България (КРБ), като съгласно ал. 2 на същия член: „Със закон могат да се създават и специализирани съдилища“. Специализиран съд е съд, създаден с особен закон за разглеждане на определен вид дела. Делата в противен случай

трябва да бъдат разглеждани от общите съдилища. Специализираният съд действа по общите процесуални правила, доколкото със специален закон не са предвидени особени разпоредби, съобразени с характера на предоставените му за разглеждане дела. Такива специализирани съдилища в България са: Военният съд, Военно-апелативния съд, Върховния административен съд. Считаме, че въпросът за създаването на такъв съд е въпрос на законодателно решение на законодателния орган и неговата целесъобразност не подлежи на контрол. По същество не се променя конституционната структура на съдебната власт, отново е очертана схемата – разследващ орган, прокуратура и съд, като арбитър в наказателния процес. Всяко разширително тълкуване, каквото фигурира в искането, а именно, че се намираме в ситуация на създаване на извънредна структура е пресилено.

Създаването на „Особени правила за разглеждане на делата от специализирания съд” също не противоречи на Конституцията. Основанието е текстът на чл. 133 от КРБ според който: „Организацията и дейността на Висшия съдебен съвет, на съдилищата, на прокурорските и на следствените органи, статутът на съдиите, прокурорите и следователите, условията и редът за назначаване и освобождаване от длъжност на съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите, както и за осъществяването на тяхната отговорност се уреждат със закон.”

По дефиниция, „специализираният съд” действа по общите процесуални правила, доколкото със специален закон не са предвидени особени разпоредби, съобразени с характера на предоставените му за разглеждане дела, т.е. самото му определение допуска съществуването на особени процесуални правила за работата му. В НПК, в глави тридесета и тридесет и първа са регламентирани „Особени правила за разглеждане на дела за престъпления, извършени от непълнолетни”, както и „Особени правила за разглеждане на дела, подсъдни на военните съдилища”, така че съществуването на особени правила не е нещо извънредно за нормативната уредба.

В тази точка е поставен и въпросът за териториалната компетентност. Териториалната компетентност е правото на държавата да търси отговорност от лицата, извършили престъпление на нейната територия. Прави се възражение, че териториалната компетентност на специализирания съд е територията на цялата страна, включително и за извършени престъпления в чужбина, което го отличавало от другите съдилища, които имат т.нар. местна подсъдност. Първо, държавата има право да търси отговорност и за престъпленията, извършени в чужбина, и законодателят определя компетентните съдилища. Второ, не е съвсем вярно, че именно това отличавало специализирания съд от останалите съдилища – например, делата за престъпления в чужбина са подсъдни на

софийските съдилища. Подсъдността на ВКС, ВАС също обхваща цялата страна.

Не може да бъде прието възражението в искането, че когато е повдигнато обвинение за престъпление, подсъдно на „специализирания съд“ и останалите престъпления били подсъдни на този съд. Това не е аргумент, доколкото в чл. 40 от НПК се съдържа подобна разпоредба: ако един от участниците подлежи на съдене от по-горен съд, делото е подсъдно на по-горен съд. Чл. 37, ал. 1 от НПК сочи, че ако деецът, макар и български гражданин е извършил престъпление в чужбина в съучастие с чужденец, то делото ще е подсъдно на софийските съдилища, т.е. няма да е подсъдно на съда по местоживеене на лицето. На практика, някои факти при извършване на престъплението – например съучастие с лице с определено качество, повлиява на подсъдността и на лицето, което няма това качество и законодателят го е предвидил нарочно, за да не може един деец да черпи позитиви от поведението си, след като на него му е било известно с кого върши престъплението. Така че аргументът на авторите на искането за претендираната от тях противоконституционност не намира нормативна подкрепа, доколкото самият закон предвижда правила, различни от основното, относно подсъдността.

В същото време биха могли да бъдат отправени упреци по отношение законодателното формулиране на текстовете, касаещи изключването на адвокати, преподаватели и други категории юристи от възможността да заемат длъжност в Инспектората на ВСС (§§ 13 и 14 от ЗИДЗСВ).

Константната практика на Конституционния съд сочи, че лишаването от възможност други категории юристи извън магистратите да бъдат членове на ВСС е дискриминационна мярка, която КС категорично определя като противоконституционна. На същото основание следва да се приеме, че лишаването от възможността на адвокати, преподаватели и други юристи да бъдат инспектори към ВСС е мярка дискриминационна и противоречи на чл. 4, чл. 6 и чл. 132а от КРБ.

В искането се оспорва регламентът, посочен в чл. 164, ал. 3 и ал. 6 от ЗСВ за съдия в специализирания наказателен съд и прокурор в специализираната прокуратура да се назначава съдия или прокурор, който има най-малко 10 години стаж, от които поне 5 като съдия по наказателни дела, прокурор или следовател, съответно за съдия в Апелативния специализиран наказателен съд и за прокурор в Апелативна специализирана прокуратура да се назначава съдия или прокурор, който има най-малко 12 години стаж, от които поне 8 като съдия по наказателни дела, прокурор или следовател. По принцип и при сега действащия ЗСВ се поставят изисквания при заемането на по-висока длъжност в съдебната система, но тези изисквания са за стаж в съдебната система, без оглед на характера на разглежданите дела. Така един съдия от граждански състав теоретично

може да заема място в по-горен съд и да се занимава с наказателно-правна материя.

Не можем да приемем, че това изискване е елемент на извънредност, тъй като по принцип опитът само би помогнал. След като се преследва компетентност и бързина, един съдия с опит в наказателните дела би бил по-полезен от един съдия с опит в гражданско-правната материя.

Като извод се налага, че специализираният съд нормативно не е извънреден, доколкото е създаден за разглеждане на определен вид дела и действия по общите процесуални правила, тъй като не са предвидени особени разпоредби. Частта обаче, в която в текста на компетентността му се включват голям брой престъпления, действително премахва елемента на специализираност, поради което следва да отпадне ал. 2 на чл. 411а от НПК. Този текст считаме, че е противоконституционен, тъй като подсъдни в този съд без никакъв разумен критерий са избрани, както текстове от целия НК, включително и текстове, разследвани от следователи при НСлС и окръжните следствени отдели, така и от извънреден разследващ орган.

2. По т. 2 от искането – приемаме като аргументирано и подкрепяме приетото с решение по протокол № 14 от заседание на Висшия съдебен съвет, проведено на 20.04.2011 г. становище на Висшия съдебен съвет по конституционно дело № 6/2011 г.

3. По т. 6 от искането – подкрепяме мнението, че на Висшия съдебен съвет не следва да се вменяват законодателни правомощия.

С УВАЖЕНИЕ,

**ДИРЕКТОР НА НСлС И
ЗАМЕСТНИК НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР
ПО РАЗСЛЕДВАНЕТО:**

(Б. Найденов)